אמר ליה רב פפא לאביי מאי שנא האי מזובו דמרבי ביה זב בעל שתי ראיות ומאי שנא האי [2]מזובו דממעט ביה זב בעל שתי ראיות אמר ליה אי סלקא דעתך האי למעוטי הוא דאתא לישתוק קרא מיניה וכי תימא אתיא מדינא שומרת יום כנגד יום תוכיח וכי תימא האי מיבעי ליה מזובו ולא (א) מנגעו א"כ ליכתוב קרא וכי יטהר הזב ולישתוק מזובו למה לי לימד על זב בעל שתי ראיות שטעון ספירת שבעה: **מתני'** ב אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה אין בין טהור מתוך הסגר לטהור מתוך החלט אלא תגלחת וצפרים: **גמ'** הא לענין שילוח [וטומאה] זה וזה שוין מנהני מילי דתני רב שמואל בר יצחק קמיה דרב הונא [3]וטהרו הכהן מספחת היא וכבס בגדיו וטהר טהור מפריעה ופרימה דמעיקרא א"ל רבא אלא מעתה גבי זב דכתיב [1]וכבס בגדיו וטהר התם מאי וטהר מעיקרא איכא אלא ג טהור השתא מלטמא כלי חרס בהיסט אע"ג דהדר חזי לא מטמא למפרע ה"נ ד טהור ג)[השתא מלטמא בביאה למפרע] אלא אמר רבא מהכא [4]והצרוע אשר בו הנגע מי שצרעתו תלויה בגופו יצא זה שאין צרעתו תלויה בגופו אלא בימים אמר ליה אביי אלא מעתה [5]כל ימי אשר הנגע בו יטמא מי שצרעתו תלויה בגופו הוא דטעון שילוח ושאין צרעתו תלויה בגופו אין טעון שילוח וכי תימא הכי נמי והא קתני אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה הא לענין שילוח ולטמויי בביאה זה וזה שוין א"ל ימי כל ימי לרבות מצורע מוסגר לשילוח (ב) אי הכי תגלחת וצפרים מ"ט לא דקתני אין בין טהור מתוך הסגר לטהור מתוך החלט אלא תגלחת וצפרים אמר אביי אמר קרא [6]ויצא הכהן אל מחוץ למחנה ו והנה נרפא נגע הצרעת מי שצרעתו תלויה ברפואות יצא זה שאין צרעתו תלויה ברפואות אלא בימים: **מתני'** [א] ז אין בין ספרים לתפלין ומזוזות ח אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ה ותפלין ומזוזות אינן נכתבות אלא אשורית רשב"ג אומר י אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יוונית: **גמ'** הא לתופרן בגידין ולטמא את הידים זה וזה שוין: וספרים נכתבין בכל לשון וכו': ורמינהו י)מקרא שכתבו תרגום ותרגום שכתבו מקרא וכתב עברי אינו מטמא את הידים עד שיכתבנו בכתב אשורית על הספר ובדיו אמר רבא לא קשיא כאן

(Preceding lines at the top of the Gemara column:) שומרת יום כנגד יום תוכיח [א]שמטמאה משכב ומושב ואינה טעונה ספירת שבעה ואף אתה אל תתמה על זה שאע"פ שמטמא משכב ומושב לא יהא טעון ספירת שבעה תלמוד לומר [1]מזובו וספר מקצת זובו וספר לימד על זב בעל שתי ראיות שטעון ספירת שבעה

תוספות

עד שיכתוב אשורית ועל הספר ובדיו. לקמן מוקי לה במגילה וקשיא דהא אמרינן בפרק שני (דף יח.) גיפטית לגיפטים עילמית לעילמים יצא ומיירי ודאי שכתוב באותו לשון שקורא דאם לא כן הוי קורא על פה ולא יצא ואם כן קשיא אמאי לא מטמאה את הידים כיון שנתנה לקרות וליכתב בכל לשון שמכירין בה ויש לומר דכיון שאינה כשרה לקרות אלא למכירים בה דין הוא שלא תטמא את הידים אבל היכא דכתיבה אשורית (ח) כשירה אף לשאינן מכירין ומשום הכי דין הוא שתטמאה את הידים:

בשלמא

רש"י

שומרת יום כנגד יום. הרואה יום אחד או שנים בתוך אחד עשר יום שבין נדה לנדה מונה יום אחד וטובלת בו ביום תוכיח: **שמטמאה משכב ומושב.** בשמעתא בתרייתא דמסכת נדה (דף עב:) מרבינן לה: **מאי שנא האי מזובו.** מזובו וספר (לה) [לו] דרשת ליה (ג) למקצת זוב ולאשמועינן דמקצת זבין טעונין ספירת שבעה והא עניינא שמעינן מיניה זב בעל שתי ראיות לספירה ומאי שנא האי מזובו דלעיל דכתיב לגבי קרבן ולא דרשת ליה מקצת זוב לאתויי זב בעל שתי ראיות לקרבן אלא מקצת זבין דרשת ליה ומוקמת ליה אבעל שלש ראיות וממעטת מיניה בעל שתי ראיות: **לישתוק קרא מיניה.** ומהיכא תיתי לן ספירה: **וכי תימא אתיא מדינא.** דלעיל כדאמרת אם מטמא משכב ומושב לא יהא טעון ספירת שבעה לא אתיא דהא אמרת שומרת יום כנגד יום תוכיח: **אם כן ליכתוב קרא וכי יטהר הזב.** ולא בעי מזובו ומדכתיב וכי יטהר הזב ולא כתיב וכי יטהר סתמא הוה דרשינן ליה וכי יטהר מן הזב מאי מזובו שמע מינה למדרש מקצת זבין טעון ספירה: **מתני'** ז) **פריעה ופרימה.** בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ח): **מוחלט.** לאחר שכלו ימי ההסגר ונראה בו סימני טומאה האמורין בו: **גמ' שילוח.** חוץ לחומת העיר: **וטומאה.** כל חומר טומאה האמורה במצורע: **מנא הני מילי.** דאין פריעה ופרימה במוסגר דלמא גלי לן רחמנא במוחלט והוא הדין למוסגר כדאמרת לענין טומאה: **וטהרו הכהן מספחת היא.** במצורע שבא לכלל טהרה מתוך הסגירו ולא נחלט כתיב וסיפיה דקרא כתיב וכבס בגדיו וטהר מדלא כתב ויטהר לישנא דמעיקרא הוא והכי קאמר וכבר קודם טבילה היה טהור ממקצת טומאה של חומר מצורע: **גבי זב דכתיב.** בסוף טהרתו וטהר מה טהור מעיקרא אמרת ביה: **אלא.** על כרחך טהור יהיה מכאן ולהבא מלטמא כלי חרס בהיסט. ואע"ג שטבילתו ביום ואם ראה אחר טבילה בו ביום סתר את הכל ומטמא למפרע משכב ומושב כדאמרינן בכילד צולין (פסחים דף פא.) וכל שכן אדם ואפילו הכי מהניא ליה טבילה מלטמא כלי חרס שהסיט בין טבילה לראיה והכי דריש לה בתורת כהנים ט). ונראה בעיני דהא דדרשינן ליה וטהר מלטמא כלי חרס מדלכתבינהו להאי קרא בתר קרא אשר יגע בו הזב דנפקא לן מיניה היסט כלי חרס לזב ואין לך עוד טמא שמטמא כלי חרס בהיסט אלא הוא: **הכא נמי וטהר.** דמצורע טהור השתא מלטמא בביאה (ד) מחומרי מצורע שמטמא אדם וכלים הנכנסין עמו לבית שאפילו חזרה המספחת ופשתה ונטמאת טהור כדכתיב ואם פשה תפשה המספחת בעור וגו' י) אהני ליה טבילה לטהר את הכלים הבאין עמו לבית לפי שמצורע מטמא בביאה דתניא בתורת כהנים זאת התורה לכל נגע הצרעת ולנתק ולצרעת הבגד ולבית מה בית מטמא בביאה אף כולן מטמאין בביאה: **אשר בו.** משמע (ה) מי שצרעתו תלויה טומאתו בגופו שכל זמן שלא נתרפא ממנו טמא והיינו מוחלט דגבי טהרה דיליה כתיב והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע כ): **יצא.** מוסגר שטומאתו תלויה בימי הסגר שאם לא ימצא ביום (ו) שבעה סימני טומאה שער לבן או פסיון יטהרנו ואע"פ שנגעו עומד עליו: **כל ימי אשר הנגע בו וגו'.** שילוח כתיב בהאי קרא מחוץ למחנה מושבו: **ימי כל ימי.** מדהוה ליה למיכתב ימי וכתיב כל ימי: **אין בין טהור מתוך הסגר.** בימי רפואתו: **לטהור מתוך החלט אלא תגלחת ולפרים.** דאף על גב דאיכא קרבנות אשם ולוג שמן מיהו הכא ביום טהרתו ורפואתו הוא דקתני ולא איירי בקרבנות שהן בשמיני: **והנה נרפא וגו'.** וכתיב בתריה שתי צפרים חיות טהורות וגלח את כל שערו: **מתני' ספרים.** תורה נביאים וכתובים: **אשורית.** לשון הקודש: **אף בספרים לא התירו.** להם לשון אחר חוץ מלשון הקודש: **אלא יוונית.** ובגמרא ל) מפרש טעמא: **גמ' לתופרן בגידין.** כל ספריהן עשויין בגליון והלכה למשה מסיני הוא ט בתפילין ומזוזות שיהו תפורין בגידין ובספר תורה נחלקו במסכת מכות (דף יא.) בספר תורה שתפרה בפשתן השתא אשמעינן מתניתין כמאן דפסל: **מקרא שכתבו תרגום.** ספר שכתוב בלשון הקודש הראוי לכתוב בו מקרא כתבו לשון ארמי: **ותרגום.** שהיה ראוי ליכתוב בו תרגום כגון יגר שהדותא (בראשית לא): **כתבו מקרא.** גלעד. וכגון תרגום (ז) כתב של דניאל ועזרא: **וכתב עברי.** או שלא שינה את הלשון אבל שינה את הכתב שכתבו בכתב של עבר הנהר ובמסכת סנהדרין (דף כא:) קרי ליה כתבא ליבונאה: **עד שיכתבנו אשורית.** כתב אשורית הוא כתב שלנו:

גופן

עין משפט נר מצוה

נח א מיי' פ"א מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה א ב:
נט ב מיי' פ"י מהלכות טומאת צרעת הל' י:
ס ג מיי' פ"ה מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ט:
סא ד מיי' ט פ"י מהל' טומאת צרעת הי"א:
סב ה ו מיי' פ"א מהל' תפלין הלכה יט:
סג ז מיי' פ"ט מהל' שאר אבות הטומאה ה"ז:

תורה אור השלם

1. וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר: ויקרא טו יג
2. וְעָשָׂה אֹתָם הַכֹּהֵן אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְיָ מִזּוֹבוֹ: ויקרא טו טו
3. וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֵׁנִית וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע וְלֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן מִסְפַּחַת הִיא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר: ויקרא יג ו
4. וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָרוּעַ וְעַל שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא: ויקרא יג מה
5. כָּל יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ: ויקרא יג מו
6. וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ: ויקרא יד ג

מוסף רש"י

ולטמא את הידים. דאמר בילאות השבת (שבת יד.) שגזרו עליהן לטמא את הידים לתרומה (לעיל ז.).

רבינו חננאל

אמר ליה רב פפא לאביי מאי שנא האי מזובו דממעיט ליה לזב בעל שתי ראיות מקרבן כדאמרן, והאי מזובו מרבי ליה לזב בעל שתי ראיות לספירת שבעה. אמר ליה אביי אי לאו לרבויי אתא לישתוק קרא מיניה ולא יכתוב מזובו כלל, וכי תימא הוה אתי מן הדין כדאמרינן והלא דין הוא כו', פרכינן עלה שומרת יום כנגד יום תוכיח ונדחה הדין. ואם תאמר האי מזובו לגופו בא, ללמד מזובו ולא מנגעו. אם כן היה לו לכתוב וכי יטהר הזב וספר לו, מזובו למה לי, אלא לא בא מופנה אלא לרבות זב בעל שתי ראיות שטעון ספירת שבעה. **תנא בתוספתא** אין בין זב לזבה אלא [שהזב] טעון [ביאת] מים חיים וזבה אינה טעונה ביאת מים חיים. אין בין זבה לנדה אלא קרבן. א) אין בין נדה ליולדת אלא הבאת קרבן. אין בין נדה לשומרת יום כנגד יום אלא ספירת שבעה. [**מתני'**] אין **בין** מצורע מוסגר **למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה** ב) ותגלחת וציפורין. פיר' שני מצורעין, הנטהר מתוך הסגר כגון שנראתה בהרת באדם והסגירה הכהן פעם ראשונה ושנייה וראה והנה כהה הנגע ולא פשה הנגע וטהר, ונקרא מצורע מוסגר, אין עליו אלא טבילה והערב שמש. אבל אם פשתה וטמאו הכהן, נעשה מצורע צמות, והוא הנקרא מצורע מוחלט כדמתרגמינן לצמיתות לחלוטין, ועליו כת'וב והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע, וזוהו **פריעה ופרימה.** פריעה לגדל פרע שער ראשו ולכשיטהר טעון גילוח כל שערו, פי' פרימה קריעת הבגדים, ושילוח ציפור ושחיטת האחר. **הא לעיניין שילוח מן המחנה,** כדכתיב וישלחו מן המחנה כל צרוע, זה וזה שוין, וכן לטמויי בביאה. **כדתנן** בנגעים פרק ז' הטהור מתוך הסגר פטור מן הפריעה ומן הפרימה ומן התגלחת ומן הצפורים, מתוך החלט חייב בכולם, וזה וזה מטמאין בביאה. **ותנן** נמי בפרק י"ב מצורע שנכנס לבית, הכלים שיש שם טמאים עד

רבינו חננאל (המשך)

הקורות. מנא לן ופשיט לה רבה מהכא והצרוע אשר בו הנגע, דייקינן קרא דכתיב בו, מי שצרעתו תלויה בגופו טעון פרימה ופריעה, יצא מצורע מוסגר שאין צרעתו תלויה בגופו אלא בימים, כלומר במלאות ז' ימים ולא פשה הנגע נטהר. אי הכי לעיניין שילוח נמי דהא כתיב כל ימי אשר הנגע בו יטמא וגו', נידוק נמי בו דכתיב בהאי קרא ונימא מי שצרעתו תלויה בגופו טעון שילוח מחוץ למחנה יצא מצורע מוסגר שאין טעון שילוח. ואם תאמר אין הכי נמי, והא דייקינן ממתניתין דקתני אין בין מצורע מוסגר כו' הא לעיניין שילוח זה וזה שוין. **ופרקינן** אי הוה כתיב ימי אשר הנגע בו, כדקאמרת, השתא דכתיב כל, לרבויי מצורע [מוסגר] לשילוח. **אי הכי** דהאי כל לרבויי אתא, אפי' תגלחת וציפורין ניבעי. **ופרקינן** כתיב הנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע, וצוה הכהן ולקח למטהר שתי ציפורים חיות וגו' הצרוע שצרעתו [תלויה] בגופו ונתרפא טעון צפורים ותגלחת, יצא מצורע מוסגר שאין צרעתו תלויה ברפואות אלא בימים. [**מתני'**] אין **[בין]** ספרים **לתפילין ומזוזות אלא שהספרים כו'.** דייקינן מיניה הא לתופרן בגידין, ולטמויי את הידים ככתבי הקודש, אלו ואלו שוין. **ואקשינן** וספרים הנכתבין בכל לשון מטמאין את הידים, והתנן בסוף מסכת ידים תרגום שבעזרא ושבדניאל מטמא את הידים, תרגום שכתבו עיברית ועיברית שכתבו תרגום וכתב עברי אינו מטמא את הידים עד שיכתבנו אשורית על עור ובדיו. **ופריק רבה**

מסורת הש"ס

א) סנהדרין קו: ערכין טו:, ב) רש"א, ג) צ"ל ורואה הכהן והנה כו', ד) שבת קטו: וע"ש, ה) [עי' תוספות שבת עט: ד"ה תפלין וכו' מה שהניחו בקושי'], ו) לקמן יח. ידים פ"ד מ"ה ע"ש, ז) [ד"ה פריעה אחרי ד"ה מוחלט], ח) [ויקרא יג], ט) [מצורע מכלתא דזבים פרשה ג], י) [ויקרא יג], כ) [ויקרא יד], ל) [לקמן ט:],

גליון הש"ס

מתני' אין בין מצורע. עי' מ"ק ז. תד"ה אמר רבי: עין משפט אות ד' מיי' פ"י. לא נזכר כלל ברמב"ם מזה ופשטות דברי רמב"ם מיירי דליכא טומאה כלל למפרע אף לא טומאה קלה. ועיין בספר ראשון לציון לבעל פרי תואר: רש"י ד"ה לתופרן בגידין וכו' בתפילין ומזוזות. עיין תשובת חות יאיר סימן קלב אות יג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' האי מיבעי ליה מזובו ולא מזובו ומנגעו א"כ: (ב) שם כל ימי לרבות מצורע מוסגר לשילוח (אי הכי תגלחת ולפרים וכו' ברפואות אלא בימים) תא"מ ונ"ב ס"א אין בין טהור מתוך הסגר וכו' מאי טעמא אמר אביי אמר קרא ויצא: (ג) רש"י ד"ה מאי שנא וכו' דרשת ליה למקצת וכו' לגבי קרבן דלא דרשת: (ד) ד"ה הכא נמי וכו' בביאה למפרע מחומרי: (ה) ד"ה אשר בו משמע **בגופו** הס"ד: ומה"ד מי שצרעתו תלויה **בגופו טומאתו**: (ו) ד"ה יצא מוסגר וכו' ביום שביעי סימני: (ז) ד"ה כתבו מקרא וכו' תרגום של דניאל כצ"ל ותיבת כתב נמחק: (ח) תוספות ד"ה עד וכו' דכתיבה אשורית דכשרה אף לשאינן מכירין משום הכי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] מתני' אין בין ספרים כו'. נ"ב עיין מנחות דף ל"ב ע"א תוס' ד"ה תפלין וכו' ודו"ק:

א) כ"ה גם בתוספתא דמכילתין אבל נראה דל"ל ספירת ז' וקרבן וכן לקמן אין בין נדה לשומרת יום וכו' אלא ספירת ז' נמי צריך להגיה בזה וצ"ע. ב) חסר כאן וצ"ל אין בין טהור מתוך הסגר לטהור מתוך החלט אלא תגלחת וכו'.